

**Przewodnik kwalifikowalności kosztów
dla Działań 1.1, 1.2 oraz Poddziałań 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4
Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój –
obowiązuje dla konkursów ogłaszanych od 7 stycznia 2020 r.**

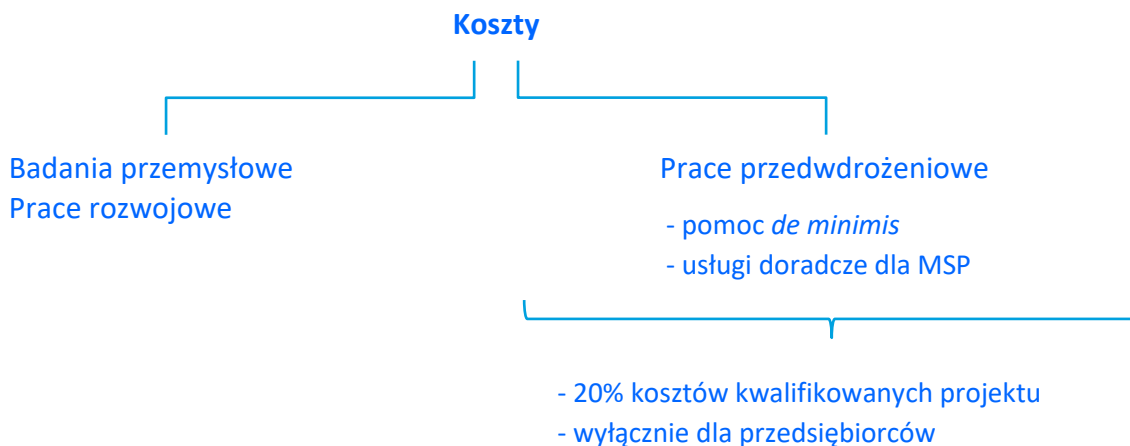
Przewodnik kwalifikowalności kosztów to dokument konkursowy, z którego dowiesz się, jakie wydatki dofinansowujemy. Pokazuje on też jak je zaklasyfikować na etapie przygotowania wniosku oraz jak je rozliczyć podczas realizacji projektu.

Spis treści

I.	CO FINANSUJEMY	3
II.	KOSZTY, KTÓRE FINANSUJEMY	6
	Koszty wynagrodzeń	6
	Koszty podwykonawstwa	8
	Pozostałe koszty bezpośrednie	10
	Koszty pośrednie	17
III.	OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW	19
	Cel Przewodnika	19
	Podstawa prawna	19
	Załącznik nr 1 Audyt wydatków w projekcie – zasady prowadzenia i dokumentowania	27

I. CO FINANSUJEMY

Finansujemy koszty prowadzenia badań przemysłowych, eksperymentalnych prac rozwojowych, a także prac przedwdrożeniowych, zależnie od warunków określonych w Regulaminie konkursu.

Z dofinansowania badań przemysłowych, prac rozwojowych, prac przedwdrożeniowych mogą skorzystać zarówno przedsiębiorstwa, jak i jednostki naukowe wchodzące w skład konsorcjów.

Z finansowania prac przedwdrożeniowych mogą skorzystać wyłącznie przedsiębiorcy.

Suma kosztów kwalifikowalnych prac przedwdrożeniowych nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowalnych projektu. Koszty te mogą być finansowane w ramach pomocy *de minimis* oraz pomocy publicznej na usługi doradcze dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (dalej „MŚP”).

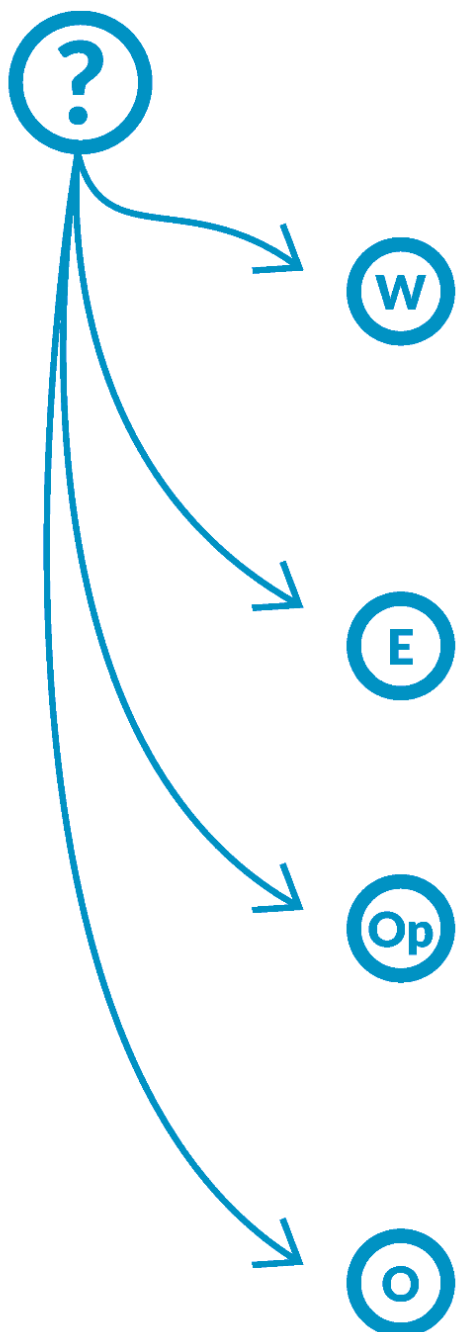
Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą wybrać, czy koszty ich prac przedwdrożeniowych będą objęte pomocą *de minimis* czy pomocą publiczną na usługi doradcze dla MŚP. Duże przedsiębiorstwa mogą skorzystać wyłącznie z pomocy *de minimis*.

Koszty prowadzenia badań przemysłowych, prac rozwojowych oraz prac przedwdrożeniowych możesz rozliczać w ramach następujących kategorii:

- W – koszty wynagrodzeń
- E – koszty podwykonawstwa
- Op – pozostałe koszty bezpośrednie
- O – koszty pośrednie.

Kategorie wydatków w podziale na badania przemysłowe, prace rozwojowe i prace przedwdrożeniowe				
kategoria	badania przemysłowe	prace rozwojowe	prace przedwdrożeniowe <i>de minimis</i>	prace przedwdrożeniowe usługi doradcze
W	V	V	V	–
Op	V	V	V	–
E	V	V	V	V
O	V	V	V	–

W części II Przewodnika prezentujemy szczegółowe opisy kategorii wydatków.

KATEGORIE KOSZTÓW

Wynagrodzenia (W):

- pracownicy naukowo - badawczy (umowy o pracę, dzieło, zlecenie). Wynagrodzenia kadry zarządzającej sfinansujesz z kosztów pośrednich

Podwykonawstwo (E):

- usługi merytoryczne zewnętrzne

Koszty bezpośrednie (Op):

- aparatura naukowo-badawcza i WNIIP (amortyzacja lub odpłatne korzystanie)
- budynki i grunty (maks. 10%)
- inne (m.in. materiały, wynajem powierzchni, promocja (maks. 1%) transport, audyt)

Koszty pośrednie (O):

- wynagrodzenia kadry zarządzającej
- inne koszty związane z projektem

II. KOSZTY, KTÓRE FINANSUJEMY

Koszty wynagrodzeń

KOSZTY WYNAGRODZEŃ PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM BADAŃ PRZEMYSŁOWYCH, PRAC ROZWOJOWYCH

W ramach kategorii W finansujemy koszty wynagrodzeń kadry naukowo-badawczej projektu: pracowników badawczych, pracowników technicznych, pozostałych pracowników pomocniczych. Koszty te finansujemy w części, w jakiej wynagrodzenia bezpośrednio wiążą się z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

+ Dodatkowa informacja

- Kosztem kwalifikowalnym może tu być wyłącznie wynagrodzenie kadry naukowo-badawczej.
- Nie jest nim wynagrodzenie kadry zarządzającej: kierownika projektu, kierownika prac badań przemysłowych, prac rozwojowych, kierownika merytorycznego itp.
- Pracownicy rozliczani jako kadra naukowo-badawcza nie mogą mieć w zakresie obowiązków zadań, które dotyczą funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących.
- Koszty pracowników, którzy mają w zakresie obowiązków zadania dotyczące funkcji zarządczych, nadzorczych i koordynujących pokrywamy z ryczału kosztów pośrednich.

KOSZTY WYNAGRODZEŃ PRACOWNIKÓW ZWIĄZANE Z PRACAMI RZEDWDROŻENIOWYMI (POMOC DE MINIMIS)

W ramach kategorii W finansujemy koszty wynagrodzeń osób zatrudnionych przy pracach przedwdrożeńowych. Koszty te finansujemy w części, w jakiej wynagrodzenia bezpośrednio wiążą się z realizacją prac przedwdrożeńowych projektu, który dofinansowujemy.

DOKUMENTOWANIE PRACY WYKONANEJ W PROJEKCIE

Dokumenty, których wymagamy, to:

- w przypadku umowy zlecenia, umowy o dzieło – rachunek, wykaz obowiązków w ramach projektu/opis zadań/dzieła do wykonania, potwierdzenie wykonania pracy zleconej,
- w przypadku umowy o pracę – lista płac.

Jeżeli dany pracownik jest zaangażowany w projekt w wymiarze niepełnego etatu, określasz kwalifikowalną część wynagrodzenia.

Potrzebne do tego dokumenty to:

- oddelegowanie pracownika do projektu w częściowym wymiarze etatu – dokument ten powinien wskazywać zakres obowiązków w ramach projektu (optymalne rozwiązanie),
- karta czasu pracy z opisem wykonywanych zadań – dla osób, które pracują w projekcie nieregularnie.

Wydatki związane z zaangażowaniem pracownika w prowadzenie badań przemysłowych, prac rozwojowych lub prac przedwdrożeniowych są kwalifikowalne, jeśli jego zaangażowanie zawodowe w projekty finansowane z funduszy strukturalnych oraz z innych źródeł, w tym środków Twoich i innych podmiotów, nie przekracza 276 godzin miesięcznie. Ta zasada dotyczy wyłącznie umów o pracę. Ten warunek obowiązuje w całym okresie, w którym kwalifikujesz wynagrodzenie pracownika w projekcie.

Wydatki na wynagrodzenie kwalifikujemy pod warunkiem, że ich wysokość odpowiada stawkom faktycznie stosowanym przez Ciebie w ramach projektu. Ważne byś stosował je również poza projektem na analogicznych stanowiskach lub na stanowiskach wymagających analogicznych kwalifikacji. Ta zasada dotyczy również pozostałych składników wynagrodzenia personelu, w tym nagród i premii.

SKŁADNIKI WYNAGRODZENIA, KTÓRE SĄ KOSZTEM KWALIFIKOWALNYM

Koszt kwalifikowalny stanowią następujące składniki płacowe i pozapłacowe wynagrodzenia pracowników:

- wynagrodzenie zasadnicze,
- premie lub nagrody (z wyjątkiem nagród jubileuszowych), jeśli:
 - wynikają one z regulaminu wynagrodzeń, który ustala jednolite zasady dla wszystkich pracowników (także tych niezaangażowanych w realizację projektów współfinansowanych z POIR), lub regulaminu pracy, lub innych przepisów prawa pracy oraz
 - wprowadziłeś je co najmniej 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie; ale jeśli Twoja organizacja powstało później, wystarczy, że spełnisz pozostałe warunki;

- dodatek do wynagrodzenia za wykonywanie zadań w projekcie;
- dodatek za wieloletnią pracę i dodatek funkcyjny;
- wynagrodzenie za okres urlopu wypoczynkowego – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych, prac przedwdrozeniowych w miesiącu, w którym korzystał on z urlopu, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ubezpieczeń społecznych – proporcjonalnie do procentowego zaangażowania danego pracownika w realizację projektu w miesiącu, gdy był on niezdolny do pracy, a jeżeli nie można tego określić – w miesiącu, który go poprzedza;
- dodatkowe wynagrodzenie roczne wynikające z przepisów prawa pracy wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne i fundusze pozaubezpieczeniowe – proporcjonalnie do okresu, w jakim pracownik realizował zadania w projekcie;
- składka na:
 - ubezpieczenie emerytalne, w tym Pracowniczy Program Emerytalny, Pracownicze Plany Kapitałowe,
 - ubezpieczenie rentowe,
 - ubezpieczenie chorobowe,
 - ubezpieczenie zdrowotne,
 - ubezpieczenie wypadkowe;
- składka na Fundusz Pracy;
- składka na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- zaliczka na podatek dochodowy;
- odpisy na ZFŚŚ.

Wymienione składniki wynagrodzenia stanowią koszt kwalifikowalny proporcjonalnie do zaangażowania pracownika w realizację badań przemysłowych, prac rozwojowych lub prac przedwdrozeniowych.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA

Kosztów podwykonawstwa nie zaliczasz do podstawy naliczania ryczału kosztów pośrednich projektu.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA ZWIĄZANE Z BADANAMI PRZEMYSŁOWYMI I PRACAMI ROZWOJOWYMI

W ramach kategorii E finansujemy koszty podwykonawstwa, czyli koszty:

- części merytorycznych prac projektu, które zlecasz stronie trzeciej, aby wykonać badania przemysłowe lub prace rozwojowe;
- zasobów udostępnionych Ci przez strony trzecie, np. koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą, outsourcing kadrowy.

Podwykonawstwem nie są czynności pomocnicze niezbędne do wykonania zadań projektowych, takie jak usługi prawne lub księgowo.

Gdy zlecasz stronie trzeciej część merytorycznych prac projektu, łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E nie może przekroczyć ustalonych przez nas limitów w Regulaminie konkursu.

KOSZTY PODWYKONAWSTWA ZWIĄZANE Z PRACAMI PRZEDWDROŻENIOWYMI

W ramach kategorii E finansujemy koszty podwykonawstwa, czyli koszty usług doradczych lub równoważnych (np. testy, badanie rynku), które zlecasz, aby wykonać prace przedwdrożeńowe w projekcie.

Kwalifikowalne są koszty usług doradczych lub równoważnych, które:

- są świadczone przez konsultantów zewnętrznych,
- nie mają charakteru ciągłego ani okresowego,
- nie są związane z Twoimi zwykłymi kosztami operacyjnymi, jak usługi doradztwa podatkowego, usługi prawnicze lub reklama.

Łączna kwota wydatków kwalifikowalnych w kategorii E nie może przekroczyć 70% kosztów kwalifikowalnych, które ponosisz w projekcie na prace przedwdrożeńowe finansowane w ramach pomocy *de minimis* jako konsorcjant przedsiębiorca.

Koszty kwalifikowalne w kategorii E w fazie prac przedwdrożeńowych możesz rozliczyć na dwa sposoby:

- w ramach pomocy *de minimis*,
albo
- w ramach pomocy publicznej na usługi doradcze dla MŚP – w tym przypadku możesz ponieść jedynie koszty z kategorii E.

POZOSTAŁE KOSZTY BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z BADANIAMI PRZEMYSŁOWYMI, PRACAMI ROZWOJOWYMI

Koszty aparatury naukowo-badawczej i wartości niematerialnych i prawnych

W ramach kategorii Op finansujemy odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z:

- aparatury naukowo-badawczej i innych urządzeń, które wykorzystujesz, aby prowadzić badania przemysłowe, prace rozwojowe;
- wartości niematerialnych i prawnych (dalej „WNiP”) nabytych od osób trzecich na warunkach rynkowych – w formie patentów (zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji), licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp., które wykorzystujesz, aby prowadzić badania przemysłowe i prace rozwojowe; finansujemy je w zakresie i przez okres, w jakim korzystasz z nich w realizowanym projekcie, który dofinansowujemy.

Jeśli:

- koszty kwalifikowalne korzystania w projekcie z patentów, licencji, know-how, nieopatentowanej wiedzy technicznej, ekspertyz, analiz, raportów badawczych itp. przewyższają kwoty określone w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp oraz
- wyłoniony w postępowaniu konkurencyjnym podmiot nie jest uczelnią publiczną, instytutem PAN lub inną jednostką naukową będącą organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę,

koszty te możesz rozliczyć wyłącznie, gdy uzyskasz na to naszą pisemną zgodę.

Jednak z tego powodu nie możesz ograniczać kręgu potencjalnych wykonawców – określając warunki udziału w postępowaniu konkurencyjnym – do uczelni publicznych, państwowych instytutów badawczych, instytutów PAN lub innych jednostek, które są organizacjami prowadzącymi badania i upowszechniającymi wiedzę.

Ograniczenie to nie dotyczy zakupów licencji na systemy lub oprogramowanie powszechnie dostępne w sprzedaży, które nie są tworzone na Twoje indywidualne potrzeby.

Odesłanie

- Przepisy te określają kwoty wartości zamówień oraz konkursów, od których jest uzależniony obowiązek przekazywania ogłoszeń Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej .
- Definicję jednostki naukowej, która jest organizacją prowadzącą badania i upowszechniającą wiedzę, znajdziesz w art. 2 pkt 83 rozporządzenia 651/2014.

Jednostka ta musi:

- podlegać ewaluacji jakości działalności naukowej jednostek naukowych – zgodnie z art. 265-269 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce),
- mieć co najmniej ocenę B.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnisz łącznie następujące warunki:

- aparatura w momencie zakupu jest środkiem trwałym,

Definicja

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości.

- aparatura lub WNiP są:
 - niezbędne do prawidłowej realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu i
 - bezpośrednio wykorzystywane w projekcie;
- aparatura i inne urządzenia do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów, które je kupują;
- odpisy amortyzacyjne obliczysz na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie ze swoją polityką rachunkowości;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu, w którym faktycznie wykorzystujesz aparaturę lub WNiP do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;
- gdy aparaturę lub WNiP wykorzystujesz także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;

- zakup aparatury lub WNiP nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakupu aparatury lub WNiP nie rozliczyłeś jako kosztu kwalifikowalnego projektu;
- odpisy amortyzacyjne dotyczą aparatury lub WNiP, które zakupiłeś w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

+ Dodatkowa informacja

Wartość rezydualna środka trwałego oraz WNiP po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Jeżeli nie jesteś zobowiązany do stosowania ustawy o rachunkowości, stosujesz odpowiednie przepisy podatkowe.

Odpłatne korzystanie z aparatury lub WNiP

Koszty odpłatnego korzystania z aparatury (leasing, wynajem) lub wartości niematerialnych i prawnych (opłaty licencyjne) stanowią koszty kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

Możemy dofinansować wydatki związane z leasingiem:

- finansowym lub operacyjnym,
- zwrotnym finansowym i zwrotnym operacyjnym, pod warunkiem że zakupu zbywanego przedmiotu nie dofinansowano ze środków unijnych lub dotacji z krajowych środków publicznych.

Kosztem kwalifikowalnym są:

- w leasingu finansowym lub operacyjnym – część Twojej raty leasingowej na spłatę kapitału przedmiotu umowy leasingu (bez części odsetkowej i innych opłat),
- w leasingu finansowym, w którym okres amortyzacji jest dłuższy niż okres trwania umowy leasingowej – odpisy amortyzacyjne przypadające na okres, w którym faktycznie korzystałeś z danego dobra do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu.

Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych związanych z leasingiem nie może przekroczyć rynkowej wartości przedmiotu leasingu. To oznacza, że kwota kosztów kwalifikowalnych nie może być wyższa niż:

- kwota na dowodzie zakupu wystawionym leasingodawcy przez dostawcę dobra, które dofinansowujemy – gdy leasingodawca zakupił je w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem przez Ciebie wniosku o dofinansowanie (gdy projekt jest realizowany w ramach konsorcjum – przez lidera konsorcjum),

- rynkowa wartość przedmiotu leasingu określona w wycenie uprawnionego rzeczoznawcy lub w wycenie sporządzonej w oparciu o metodologię, którą przedstawiłeś – gdy leasingodawca zakupił je wcześniej niż 12 miesięcy przed złożeniem przez Ciebie wniosku o dofinansowanie (gdy projekt jest realizowany w ramach konsorcjum – przez lidera konsorcjum). Wycenę może zastąpić udokumentowanie wyboru przedmiotu leasingu w procedurze przetargowej zgodnej z zasadą uczciwej konkurencji.

Koszty budynków i gruntów

W ramach kategorii Op finansujemy koszty budynków lub gruntów, które w całości lub części wykorzystujesz bezpośrednio na potrzeby prowadzonych badań przemysłowych, prac rozwojowych. Są to laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane do badań oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i pracowników projektu, rozliczanych w kosztach bezpośrednich.

Koszty budynków i gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu.

Kwalifikowalne są takie koszty, jak:

- dzierżawa gruntów – tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste (bez odsetek);
- amortyzacja budynków – gdy wykorzystujesz je także w innych celach niż realizacja projektu – tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych w ramach projektu, który dofinansowujemy.

Kwalifikowalne koszty budynków i gruntów łącznie nie mogą przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych całego projektu.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

Inne koszty operacyjne

W ramach kategorii Op finansujemy pozostałe koszty operacyjne, czyli m.in. te koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, które ponosisz bezpośrednio w związku z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu, który dofinansowujemy.

Kwalifikowalne są m.in. koszty:

- materiałów niezbędnych do realizacji badań przemysłowych, prac rozwojowych np. koszty surowców, półproduktów, odczynników;
- sprzętu laboratoryjnego wykorzystywanego do badań przemysłowych, prac rozwojowych – koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz z Twoją polityką rachunkowości;
- utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji, w jakiej wykorzystasz je do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;
- eksploatacji aparatury naukowo-badawczej;
- wynajmu powierzchni laboratoryjnej, wykorzystywanej do badań przemysłowych, prac rozwojowych projektu;

Definicja

Powierzchnia laboratoryjna finansowana w ramach tej kategorii to powierzchnia przystosowana do przeprowadzania badań, np. ze względu na wymagane certyfikaty lub zastosowane systemy zabezpieczeń, bez aparatury badawczej.

Dodatkowa informacja

Koszt wynajmu laboratorium wraz z aparaturą badawczą rozliczasz w ramach kategorii E – jako koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie. Koszt wynajmu powierzchni innej niż laboratoryjna pokrywamy z ryczałtu kosztów pośrednich.

- pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję kategorii E lub O;
- elementów służących do budowy prototypu i na stałe zainstalowanych w prototypie, instalacji pilotażowej lub demonstracyjnej;
- opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac badawczych;
- promocji projektu (publikacji, strony internetowej itp.) do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu;
- audytu zewnętrznego, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

Odesłanie

Więcej informacji o warunkach przeprowadzania audytu znajdziesz w załączniku nr 1.

POZOSTAŁE KOSZTY BEZPOŚREDNIE ZWIĄZANE Z PRACAMI PRZEDWDROŻENIOWYMI FINANSOWANYMI Z POMOCY DE MINIMIS

Koszty narzędzi i sprzętu

W ramach kategorii Op finansujemy odpisy amortyzacyjne lub koszty odpłatnego korzystania z narzędzi, sprzętu i innych urządzeń wykorzystywanych do prac przedwdrożeniowych.

Odpisy amortyzacyjne i koszty odpłatnego korzystania z narzędzi, sprzętu i innych urządzeń są kwalifikowalne w zakresie niezbędnym i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeniowych.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne z tytułu spadku wartości stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli spełnisz łącznie następujące warunki:

- narzędzia i sprzęt w momencie zakupu są środkiem trwałym;

Definicja

Środek trwały to rzeczowe aktywa trwałe o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki – zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości.

- narzędzia i sprzęt są niezbędne do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeniowych projektu i są bezpośrednio wykorzystywane w związku z projektem;
- narzędzia i sprzęt używane w pracach przedwdrożeniowych są ewidencjonowane w rejestrze środków trwałych podmiotów, które je kupują;
- odpisy amortyzacyjne obliczyłeś na podstawie przepisów o rachunkowości oraz zgodnie ze swoją polityką rachunkowości;
- kwalifikowalna wartość odpisów amortyzacyjnych dotyczy wyłącznie okresu realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- gdy narzędzia i sprzęt wykorzystujesz także w innych celach niż realizacja projektu, kwalifikowalna jest tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania aktywów przy realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- zakup narzędzi i sprzętu nie był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;
- zakupu narzędzi i sprzętu nie rozliczyłeś jako kosztu kwalifikowalnego projektu;

- odpisy amortyzacyjne dotyczą narzędzi i sprzętu, które zakupiłeś w sposób racjonalny i efektywny – po cenach, które nie zostały zawyżone w stosunku do cen i stawek rynkowych.

+ Dodatkowa informacja

Wartość rezydualna środka trwałego po zakończeniu realizacji projektu nie jest kosztem kwalifikowalnym.

Koszty budynków i gruntów

W ramach kategorii Op finansujemy koszty budynków lub gruntów, które w całości lub części bezpośrednio wykorzystujesz na potrzeby prowadzonych prac przedwdrożeniowych. Są to laboratoria lub inne pomieszczenia wykorzystywane oraz użytkowane na potrzeby aparatury, sprzętu, materiałów i pracowników projektu, rozliczanych w kosztach bezpośrednich.

Koszty budynków i gruntów są kwalifikowalne w zakresie i przez okres niezbędny do realizacji prac przedwdrożeniowych projektu.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są takie koszty, jak:

- dzierżawa gruntów – tylko raty dzierżawne bez części odsetkowej;
- wieczyste użytkowanie gruntów – tylko opłaty za użytkowanie wieczyste, bez odsetek;
- amortyzacja budynków – gdy wykorzystujesz je także w innych celach niż realizacja projektu – tylko ta część odpisu amortyzacyjnego, która odpowiada proporcji wykorzystania budynków w celu realizacji prac przedwdrożeniowych w ramach projektu, który dofinansowujemy.

Kwalifikowalne koszty budynków i gruntów łącznie nie mogą przekroczyć 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych całego projektu.

Podatek od nieruchomości nie stanowi kosztów bezpośrednich projektu.

Inne koszty operacyjne

W ramach kategorii Op finansujemy też pozostałe koszty operacyjne, czyli m.in. te koszty materiałów, środków eksploatacyjnych i podobnych produktów, które ponosisz bezpośrednio w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych projektu, który dofinansowujemy.

W ramach tej kategorii kwalifikowalne są m.in. koszty:

- materiałów niezbędnych do realizacji prac przedwdrożeniowych, np. surowców, półproduktów, odczynników;

- drobnych narzędzi i sprzętu wykorzystywanych do prac przedwdrożeniowych – koszty zakupów, które nie są środkiem trwałym zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz Twoją polityką rachunkowości;
- utrzymania linii technologicznych, instalacji doświadczalnych itp. w okresie i w proporcji wykorzystania do prac przedwdrożeniowych projektu;
- wynajmu powierzchni laboratoryjnej wykorzystywanej do prac przedwdrożeniowych projektu;
- pomocniczych usług obcych, które są niezbędne do realizacji projektu, ale nie wpisują się w definicję kategorii E lub O;
- usług rzecznika patentowego;
- opłat urzędowych, które ponosisz w związku z realizacją prac przedwdrożeniowych, np. koszty uzyskania certyfikatu, patentu (pierwsza rejestracja);
- opłat związanych z dopuszczeniem do badań;
- usług transportowych niezbędnych do prawidłowej realizacji prac przedwdrożeniowych projektu;
- promocji projektu (publikacji, strony internetowej itp.) do 1% kosztów kwalifikowalnych całego projektu;
- audytu zewnętrznego, jeżeli rozpoczął się on po zrealizowaniu 50% całości planowych wydatków związanych z projektem, ale przed zrealizowaniem 80% całości planowanych wydatków związanych z realizacją projektu.

Odeślanie

Więcej informacji o warunkach przeprowadzania audytu znajdziesz w załączniku nr 1.

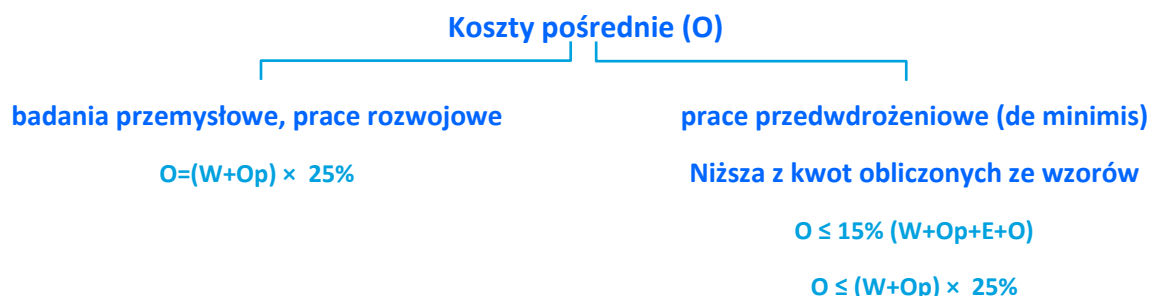

KOSZTY POŚREDNIE

W ramach kosztów pośrednich sfinansujesz wydatki, które nie przynależą do pozostałych kategorii. Są to przede wszystkim wynagrodzenia kadry zarządzającej, delegacje oraz koszty administracyjne.

Koszty pośrednie rozliczasz metodą ryczałtową i traktujesz jako wydatki, które poniosłeś. W ramach projektu nie masz obowiązku zbierać ani opisywać dokumentów księgowych, aby potwierdzić, że poniosłeś wydatki, które rozliczyłeś jako koszty pośrednie.

Koszty pośrednie, które ponosisz w związku z realizacją badań przemysłowych, prac rozwojowych oraz prac przedwdrożeniowych dofinansowywanego projektu (w ramach pomocy *de minimis*), rozliczasz metodą ryczałtową, jako procent od kosztów bezpośrednich bez kosztów podwykonawstwa (kategorii E). Robisz to zgodnie ze wzorem:

Koszty pośrednie w ramach badań przemysłowych, prac rozwojowych stanowią 25% sumy kosztów wynagrodzeń i pozostałych kosztów bezpośrednich w projekcie. Pamiętaj, że do wyliczania limitu kosztów pośrednich nie bierzesz pod uwagę wartości kosztów podwykonawstwa.

Wartość kosztów pośrednich w pracach przedwdrożeniowych w ramach pomocy *de minimis* musi spełniać aż dwa warunki:

- koszty te mogą stanowić maksymalnie 15% całości kosztów w ramach prac przedwdrożeniowych w projekcie (suma wszystkich kosztów: W, Op, E i O w ramach prac przedwdrożeniowych),
- koszty te mogą stanowić maksymalnie 25% sumy kosztów wynagrodzeń i pozostałych kosztów bezpośrednich w projekcie (suma kosztów W i Op w badaniach przemysłowych, pracach rozwojowych i w pracach przedwdrożeniowych).

III. OGÓLNE ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

Przewodnik opracowaliśmy na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

Przewodnik ma Ci ułatwić – klasyfikację kosztów, zarówno na etapie planowania projektu, jak i późniejszego rozliczania przyznanego dofinansowania.

Ustalenia w *Przewodniku* nie uchylają odmiennych ustaleń i wyników kontroli właściwych instytucji ani nie wpływają na możliwość ich wystąpienia.

Odeślanie

Beneficjent to podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

CEL PRZEWODNIKA

1. *Przewodnik* ma Ci przybliżyć zagadnienie kwalifikowalności kosztów, tak aby łatwiej Ci było:

- opracować plan kosztów w ramach projektów, które przygotowujesz;
- rozliczać otrzymane dofinansowanie.

Dzięki temu będziemy mogli:

- usprawnić monitorowanie projektów na różnym etapie oceny;
- efektywnie i skutecznie zarządzać finansami publicznymi;
- tworzyć jednolite i transparentne zasady kwalifikowalności kosztów, a tym samym – zapewnić równouprawnienie w dostępie do środków finansowych.

PODSTAWA PRAWNA

2. *Przewodnik* opracowaliśmy na podstawie:

- obowiązujących aktów prawnych regulujących gospodarkę finansową w projektach objętych pomocą oraz
- zasad funkcjonowania NCBR.

ZAKRES OBOWIĄZYWANIA PRZEWODNIKA

3. W *Przewodniku* określamy zasady kwalifikowalności kosztów w projektach POIR dofinansowanych przez NCBR oraz zamieszczamy katalog kosztów kwalifikowalnych.

4. Koszt jest kwalifikowalny, jeśli:

1. jest zgodny z ogólnymi zasadami kwalifikowalności w projektach współfinansowanych z funduszy europejskich,

Odeślanie

Zasady kwalifikowalności określają Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 (dalej Wytyczne).

2. pozwala na to specyfika projektu,
3. uwzględnisz go w budżecie projektu, który stanowi załącznik do podpisanej umowy o dofinansowanie.

5. Zasady dotyczą wszystkich kosztów kwalifikowalnych, które ponosisz.

6. Akty prawne lub regulamin konkursu mogą określać dodatkowe kryteria kwalifikowalności poszczególnych projektów.

7. Aby ocenić, czy:

1. wydatki, które poniosłeś, są kwalifikowalne – stosuj *Przewodnik* w wersji obowiązującej na dzień poniesienia wydatku;
gdy *Przewodnik* się zmieni, a nowy *Przewodnik* wprowadza rozwiązania korzystniejsze – do nierozliczonych wcześniej wydatków możesz stosować korzystniejsze zapisy;
2. umowy zawarte w ramach realizacji projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań są prawidłowe – stosuj *Przewodnik* w wersji obowiązującej w dniu wszczęcia postępowania, które zakończyło się podpisaniem danej umowy.

ZASADY KWALIFIKOWALNOŚCI KOSZTÓW

RAMY CZASOWE KWALIFIKOWALNOŚCI

8. Okres kwalifikowalności kosztów dla danego projektu jest określony w umowie o dofinansowanie.

Definicja

Okres kwalifikowalności kosztów to okres, w którym możesz ponosić i rozliczać w ramach projektu koszty kwalifikowalne. Koszty, które poniesiesz i rozliczysz poza okresem kwalifikowalności, to koszty niekwalifikowalne.

Gdy rozpoczniesz realizację projektu, który ma być objęty pomocą publiczną, przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie lub w dniu złożenia tego wniosku – wszystkie wydatki w ramach projektu staną się niekwalifikowalne.

Definicja

Rozpoczęcie realizacji projektu oznacza rozpoczęcie prac w rozumieniu art. 2 pkt 23 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w stosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz.Urz. UE L 187/1 z 26.06.2014 z późn. zm.).

WYKAZYWANIE KOSZTÓW

9. Poniesione koszty musisz wykazywać w przedkładanym nam wniosku o płatność zgodnie z zasadą kasową. To oznacza, że kosztem kwalifikowalnym są jedynie koszty rzeczywiście poniesione – jako rozchód środków pieniężnych z kasy lub Twojego rachunku bankowego.

Wyjątki od tej reguły to m.in.:

- wydatki rozliczane ryczałtem, czyli koszty pośrednie,
- koszty amortyzacji,
- potrącenia

Odeślanie

Pojęcie potrącenia omawia art. 498 *Kodeksu cywilnego*.

- odpisy na ZFŚS.

Wszystkie koszty, które wykazujesz we wniosku o płatność, muszą być faktycznie poniesione i opłacone w okresie kwalifikowalności kosztów oraz przed złożeniem wniosku o płatność.

10. Gdy opłacasz fakturę lub inny dokument księgowy wystawione w walucie obcej, wartość wydatku kwalifikowalnego musisz przeliczyć na złote, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub swoją polityką rachunkowości. Jeżeli fakturę lub inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej opłacasz w transzach, zgodnie z tymi samymi zasadami przeliczasz wartości poszczególnych transz wydatku kwalifikowalnego.

KWALIFIKOWALNOŚĆ KOSZTÓW

11. Możemy uznać koszt za kwalifikowalny, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- faktycznie poniosłeś go zgodnie z warunkami określonymi w umowie o dofinansowanie oraz w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie;

Odeślanie

Warunki, na jakich ponosisz koszt kwalifikowalny, określa podrozdział 6.2 *Wytycznych*.

- jest on zgodny z obowiązującymi przepisami prawa unijnego oraz prawa krajowego, w tym przepisów regulującymi udzielanie pomocy publicznej;
- jest on zgodny z *Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój 2014-2020* oraz *Szczegółowym opisem osi priorytetowych Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020*;
- poniosłeś go zgodnie z umową o dofinansowanie;
- uwzględniłeś go w budżecie projektu;
- jest on niezbędny do realizacji projektu i poniosłeś go w związku z realizacją projektu;
- poniosłeś go w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów;
- należycie go udokumentowałeś, zgodnie z wymogami określonymi w *Wytycznych* oraz w PO IR;
- wykazałeś go we wniosku o płatność;
- dotyczy on towarów dostarczonych lub usług wykonanych, lub robót zrealizowanych (nie dotyczy faktur zaliczkowych);
- poniosłeś go zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych (jeśli dotyczy) lub zgodnie z zasadą konkurencyjności;

Dodatkowa informacja

Jeśli składasz wniosek o dofinansowanie projektu, który otrzymał *Seal of Excellence* w konkursach *SME Instrument* faza II (Horyzont 2020), nie musisz stosować procedur opisanych w sekcjach 6.5.1 i 6.5.2 *Wytycznych* w stosunku do zamówień udzielonych lub postępowań o udzielenie zamówienia rozpoczętych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Nie stanowi on w takim wypadku wydatku niekwalifikowalnego na mocy przepisów unijnych oraz krajowych;

- jest on wydatkiem kwalifikowalnym na podstawie warunków określonych w Regulaminie konkursu.

12. Koszty kwalifikowalne to koszty obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i zasadami należytego zarządzania finansami oraz Twoją polityką rachunkowości. Kiedy rozliczasz

koszty projektu, stosujesz zasady przyjęte w Twojej instytucji. Jednak to – że możesz rozliczać te koszty według zasad księgowania stosowanych w Twojej instytucji – nie oznacza, że możesz tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektu.

Odeślanie

Jako beneficjent projektu masz obowiązek ponosić koszty zgodnie z art. 44 ust. 3 oraz art. 162 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

DOKUMENTOWANIE PONIESIONYCH KOSZTÓW

Poniższe informacje na temat dokumentowania kosztów nie dotyczą uproszczonych metod rozliczania wydatków.

- 13.** Koszty powinieneś dokumentować tak, aby można było ocenić realizację projektu pod względem finansowym i merytorycznym.
- 14.** Masz obowiązek prowadzić wyodrębnioną ewidencję księgową dla projektu tak, aby można było zidentyfikować poszczególne operacje księgowe i bankowe.
- 15.** Jeśli zgodnie z obowiązującymi przepisami (ustawą o rachunkowości, przepisami podatkowymi) nie musisz prowadzić jakiegokolwiek ewidencji księgowej, masz obowiązek ewidencjonować dokumenty, które dotyczą operacji związanych z realizacją projektu.
- 16.** Dowodem, że poniosłeś koszt, jest wystawiona faktura lub inny dokument księgowy o równoważnej wartości dowodowej wraz z potwierdzeniem dokonania płatności. Każdy oryginalny dokument księgowy (fakturę, rachunek itp.) musisz opisać, wskazując następujące informacje:
 - nazwa (tytuł) projektu wynikająca z umowy o dofinansowanie;
 - data zawarcia i numer umowy o dofinansowanie;
 - kwota kosztu kwalifikowalnego;
 - jak koszt wiąże się z umową o dofinansowanie – zaznaczasz, do której kategorii wydatków zatwierdzonych w umowie o dofinansowanie odnosi się wydatek dokumentowany fakturą;
 - że projekt jest współfinansowany ze środków EFRR: *Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego*;
 - dekretacja oraz nr księgowy dokumentu;
 - że dokument jest poprawny formalnie i merytorycznie;
 - jaki jest sposób zapłaty, jeżeli to nie wynika z dokumentu;

- jeśli dany dowód księgowy tylko w części dotyczy projektu – jaka część wydatku – w ramach kosztów kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych – wiąże się z projektem: wskazujesz konkretne elementy lub procentowy udział wydatku w projekcie wynikające z dowodu księgowego.

Na fakturach lub innych dokumentach księgowych wyrażonych w walutach obcych musisz dodatkowo podać kurs waluty, który zastosowałeś do przeliczenia waluty obcej na złote, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub Twoją polityką rachunkowości. Jeżeli fakturę lub inny dokument księgowy wystawiony w walucie obcej opłacasz w transzach, musisz podać też kursy walut dla kolejnych transz.

17. Dokumentami – które potwierdzają, że w ramach projektu poniosłeś koszt związany z amortyzacją – są przede wszystkim dowody księgowe oraz wyciągi z ksiąg rachunkowych. Dokumenty te muszą:

- odzwierciedlać wysokość poniesionych kosztów,
- być potwierdzone za zgodność z oryginałem przez upoważnione osoby.

18. Gdy dokumentujesz wydatki za pomocą faktury elektronicznej, musisz przedstawić dowód księgowy zapisany na nośniku elektronicznym wraz z opisem w wersji elektronicznej, zgodnie z naszymi wymogami. Jest to równoważne kopii tradycyjnego dowodu księgowego.

ZAKAZ PODWÓJNEGO FINANSOWANIA

19. Całkowite lub częściowe podwójne sfinansowanie danego kosztu jest zabronione.

Definicja

Zakaz podwójnego finansowania oznacza, że nie możesz:

- wykazywać tego samego kosztu w ramach różnych projektów współfinansowanych ze środków krajowych lub unijnych;
- finansować kosztów podatku VAT ze środków projektu objętego dofinansowaniem, a następnie odzyskiwać tego podatku ze środków budżetu państwa w oparciu o ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług oraz rozporządzenia do tej ustawy;
- kupować środka trwałego z udziałem środków dotacji krajowej lub środków unijnych, a następnie wykazywać kosztów amortyzacji tego środka w projekcie, który dofinansowujemy;
- wykazywać kosztu w ramach rozliczenia dotacji, a następnie wykazywać tego samego kosztu w ramach projektu, który dofinansowujemy;
- rozliczać w projekcie wydatku poniesionego przez leasingodawcę na zakup przedmiotu leasingu w ramach leasingu finansowego, a następnie rozliczać w projekcie rat opłacanych w związku z leasingiem tego przedmiotu;

- kupować używanego środka trwałego, który w ciągu 7 poprzednich lat (10 lat dla nieruchomości) był współfinansowany ze środków dotacji krajowej lub środków unijnych;

Przykład

7 lub 10 lat jest liczone w miesiącach kalendarzowych od daty nabycia, np. 7 lat: od 9 listopada 2007 r. do 9 listopada 2014 r.

- pozyskać w formie kredytu lub pożyczki środków na prefinansowanie wkładu unijnego, które następnie zostały umorzone;
- otrzymać na wydatki kwalifikowalne danego projektu lub części projektu bezzwrotnej pomocy finansowej z kilku źródeł (krajowych, unijnych lub innych) w wysokości łącznie wyższej niż maksymalna dozwolona kwota pomocy dla danego projektu lub części projektu;
- finansować kosztów kwalifikowalnych projektu jednocześnie za pomocą wsparcia pożyczkowego i gwarancyjnego ze środków publicznych;
- finansować w ramach umowy cywilnoprawnej tych zadań pracownika projektu, które mieszczą się w zakresie obowiązków służbowych wynikających z jego stosunku pracy;
- rozliczać tego samego wydatku w kosztach pośrednich oraz kosztach bezpośrednich projektu.

Podwójnym finansowaniem nie jest wykazanie w projekcie poniesionego kosztu, jeżeli sfinansowałeś go ze środków własnych – takich jak przychody uzyskiwane w związku z prowadzoną działalnością czy inne źródła – nawet jeśli są one środkami publicznymi.

Odeślanie

Środki publiczne definiuje ustawa o finansach publicznych.

PODATEK VAT

20. Podatek VAT może być kosztem kwalifikowalnym tylko wtedy, gdy:

1. nie możesz go odzyskać na podstawie przepisów o VAT obowiązujących w naszym kraju,
2. nie może go odzyskać na podstawie przepisów o VAT żaden inny podmiot zaangażowany w projekt oraz wykorzystujący do działalności opodatkowanej produkty będące efektem realizacji projektu, zarówno w fazie realizacyjnej, jak i operacyjnej.

Odeślanie

Zob. *Wytyczne*, podrozdział 6.13.

Jeśli którykolwiek podmiot zaangażowany w projekt będzie miał prawo do ubiegania się o zwrot VAT – VAT będzie stanowił wydatek niekwalifikowalny niezależnie od tego, który podmiot będzie odzyskiwał ten podatek.

- 21.** Gdy zaliczasz VAT do wydatków kwalifikowalnych, masz obowiązek dołączyć do wniosku o dofinansowanie *Oświadczenie o kwalifikowalności VAT*.
- 22.** Jeżeli w projekcie rozliczasz VAT w taki sposób, że pomniejszasz kwotę podatku należnego o taką część kwoty podatku naliczonego, którą można proporcjonalnie przypisać czynnościom, co do których masz prawo obniżyć kwotę podatku należnego, podatek VAT w całości stanowi wydatek niekwalifikowalny.

Odeślanie

Zob. ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług.

- 23.** Za posiadanie prawa do odliczenia VAT nie uznaje się możliwości zwolnienia z VAT podatników o niewielkich obrotach (przy czym tego typu podatnicy mogą zrezygnować z tego zwolnienia).

Odeślanie

Zob. art. 113 ustawy o VAT.

WKŁAD WŁASNY

- 24.** Masz obowiązek wnieść wkład własny w zadeklarowanej wysokości na pokrycie części kosztów kwalifikowalnych w projekcie, który realizujesz.
- 25.** Wkład własny możesz wnieść wyłącznie w formie pieniężnej (rozchód środków finansowych z rachunku lub kasy w trakcie trwania projektu).

ZAŁĄCZNIK NR 1 AUDYT WYDATKÓW W PROJEKCIE – ZASADY PROWADZENIA I DOKUMENTOWANIA

W załączniku określamy sposób i tryb przeprowadzania audytu zewnętrznego, który dotyczy wydatków w projektach, gdy całkowita wartość ich dofinansowania przekracza 3 mln zł (dalej „audyt”).

- 1.** Audyt przeprowadza audytor, którym może być:
 1. osoba spełniająca warunki określone w art. 286 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
 2. osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, zatrudniająca przy przeprowadzaniu audytu osoby, o których mowa w poprzednim podpunkcie.
- 2.** Audytorem nie może być:
 1. podmiot zależny od Ciebie;
 2. podmiot, który bada Twoje sprawozdanie finansowe w ciągu 3 lat poprzedzających audyt.
- 3.** Audytora wybierasz zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych lub zasadą konkurencyjności.
- 4.** Kierownik Twojego przedsiębiorstwa zapewnia warunki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia audytu. Przede wszystkim udostępnia obiekty, urządzenia i dokumentację oraz umożliwia swoim pracownikom bezzwłoczne udzielanie informacji i wyjaśnień. Przestrzega przy tym przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych.
- 5.** Audytor ma prawo:
 1. wglądu do
 - 1.1. ksiąg rachunkowych i dokumentów, które są podstawą zapisów w tych księgach,
 - 1.2. informacji i danych związanych z przeprowadzaniem audytem, także tych zapisanych na informatycznych nośnikach danych;
 2. sporządzania ich kopii oraz wykonywania z nich wyciągów, zestawień lub wydruków.Musi przy tym przestrzegać przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz tajemnic ustawowo chronionych.
- 6.** Twoi pracownicy na żądanie audytora:
 1. udzielają informacji i wyjaśnień;
 2. potwierdzają za zgodność z oryginałem kopie dokumentów i sporządzają z nich wyciągi, zestawienia oraz wydruki.Robią to w zakresie niezbędnym do realizacji celu audytu i zgodnie z metodologią doboru próby badanych dokumentów, przedstawioną przez audytora.

- 7.** Audytor przeprowadza audyt projektu, aby wydać opinię. Ocenia w niej, czy:
 1. dane liczbowe i opisowe zawarte w dokumentach związanych z projektem, który realizujesz, są wiarygodne;
 2. ponosisz wydatki i uzyskujesz założone efekty związane z projektem zgodnie z wymaganiami określonymi we wniosku o dofinansowanie, decyzji lub umowie;
 3. poprawnie dokumentujesz i ujmujesz operacje gospodarcze w ewidencji księgowej wyodrębnionej dla danego projektu.
- 8.** Audytor sprawdza, czy:
 1. osiągasz cel projektu oraz realizujesz projekt zgodnie z umową;
 2. ponosisz w ramach projektu uzasadnione wydatki, poprawnie je księgujesz, dokumentujesz i wyodrębniasz w ewidencji księgowej;
 3. przygotowujesz wiarygodne i na czas sprawozdania z realizacji projektu;
 4. terminowo rozliczasz środki finansowe otrzymane na realizację projektu;
 5. właściwie monitorujesz realizację celów projektu;
 6. odpowiednio przechowujesz i zabezpieczasz dokumentację projektu;
 7. przestrzegasz przepisów o rachunkowości, zamówieniach publicznych i finansach publicznych, w tym tych, które dotyczą przestrzegania dyscypliny finansów publicznych;
 8. właściwie kontrolujesz wewnętrznie realizację projektu;
 9. zrealizowałeś wnioski i zalecenia z wcześniejszych kontroli i audytów.
- 9.** Audyt projektu rozpoczyna się po zrealizowaniu co najmniej 50% planowanych wydatków, ale przed zrealizowaniem 80% planowanych wydatków związanych z projektem. Kończy się, zanim złożysz końcowe sprawozdanie z realizacji projektu.
- 10.** Gdy przeprowadzenie audytu wymaga specjalistycznej wiedzy, umiejętności lub kwalifikacji, audytor może powołać na swój koszt rzeczoznawcę.
- 11.** Na podstawie zebranych dowodów audytor przygotowuje pisemne sprawozdanie z audytu (dalej „sprawozdanie”).

Audytor ma obowiązek zachować poufność i nie naruszać Twoich tajemnic, zgodnie z przepisami o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.
- 12.** W sprawozdaniu są:
 1. data sporządzenia;
 2. nazwa i adres Twojego przedsiębiorstwa;
 3. nazwa i numer projektu;
 4. oświadczenie audytora o niezależności od Ciebie jako audytowanego podmiotu;

5. imiona, nazwiska i opis uprawnień audytorów;
6. cele audytu;
7. podmiotowy i przedmiotowy zakres audytu;
8. termin, w którym przeprowadzono audyt;
9. zwięzły opis Twoich działań w obszarze, którego dotyczy audyt;
10. ocena adekwatności i skuteczności systemu zarządzania i kontroli w obszarze Twojej działalności objętym audytem;
11. informacja o metodzie doboru próby do badania i jej wielkości;
12. opis wyników badania, w których audytor stwierdził nieprawidłowości;
13. opis nieprawidłowości w Twojej działalności oraz analiza ich przyczyn i skutków;
14. zalecenia w sprawie usunięcia nieprawidłowości w Twojej działalności, które stwierdził audytor.

13. Do sprawozdania audytor dołącza opinię (zob. pkt 7).

14. Audytor przekazuje Ci sprawozdanie w ciągu 7 dni od dnia zakończenia audytu.

15. Przechowujesz sprawozdanie z audytu zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie i udostępniasz na każde nasze żądanie.

16. Przekazujesz nam jeden egzemplarz sprawozdania oraz ewentualne stanowisko wobec ustaleń zawartych w sprawozdaniu. Masz na to 21 dni od dnia otrzymania sprawozdania.

17. Audytor ma obowiązek udzielać wyjaśnień dotyczących audytu nam oraz upoważnionym przez nas osobom.